

СУСПІЛЬНА БЕЗПЕКА В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ

Зростання усвідомленої громадянськості та активності в неурядових організаціях є важливим елементом успіху політичного та економічного зростання держави, а також це дає забезпеченість сфери суспільної безпеки. Це поняття для України не є активним у нормативно-правовому полі, але все більше затребуваним у реальному житті. Дослідженню цього поняття присвячена дана стаття. Оскільки в сучасних умовах викликів та небезпек, які стоять перед Україною з огляду на російську агресію, згуртованість суспільства, яка є основою суспільної безпеки, має стати з'єднуючою ланкою між безпекою людини та безпекою держави. На сьогоднішній день небезпеки в цій площині пов'язані з відсутністю відповідних положень в українському законодавстві; неузгодженістю та плутаниною деяких понять (наприклад звуження розуміння «суспільної безпеки» до «громадської безпеки»); розчаруванням людей у своїх спільних можливостях. Проте, саме громадянське суспільство має бути головною опорою існуючої влади, а взаємодія між ними – запорукою забезпечення принципів демократії, пріоритету прав і свобод людини і громадянина, що є основою обраного шляху розвитку країни. Громадянське суспільство зацікавлене у забезпеченні високого рівня суспільної безпеки у країні, адже суспільне життя громадян – як цілісний процес взаємодії соціальних суб'єктів в конкретних умовах – безпосередньо залежить від цього. Саме тому безпека суспільства є однією з основних складових національної безпеки. Певні позитивні зміни останніх років в Україні можна все ж простежити (частково завдяки міжнародним організаціям та проектам), що виявились у становленні та розвитку волонтерського руху для допомоги потребуючим, формуванні громадських рад для здійснення контролю за діями органів влади та участь у прийнятті та реалізації державних рішень при проведенні низки реформ та в боротьбі з корупцією.

Ключові слова: національна безпека, суспільна безпека, громадянське суспільство, неурядові організації, виклики, загрози, небезпеки.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Система національної безпеки України зіштовхується з різними викликами та загрозами в останні роки, тому має бути готовою скористатися новими можливостями, які дають сучасні реалії. Національна безпека держави – це не тільки реакція на загрози та їх наслідки, але це й реалізація й використання всіх наявних активів та засобів впровадження політики безпеки. Це потрібно для того, щоб створити умови, за яких поява загроз та їх наслідки були б менш вірогідними або менш шкідливими для держави чи суспільства. Адже захист суверенітету країни – це не лише військові чи оборонні питання, але це обов'язок усіх громадян, тому існування національної та міжнародної безпеки в реаліях ХХІ століття вимагає врахування всіх суб'єктів, які роблять внесок у побудову безпеки демократичної держави. Безсумнівно, що сучасні військові виклики та загрози потребують інших підходів до організації національної безпеки, в якій урядові та неурядові організації (далі – НУО) беруть участь однаково і доповнюють одна одну [10, с. 117]. Водночас, як свідчить історія, нерозвиненість громадянського суспільства є однією з головних умов існування тоталітарного та авторитарного політичних режимів та створення загроз безпеці життя людей. Україна, обравши демократичний розвиток, стала на шлях розбудови громадянського суспільства з створенням надійних механізмів забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи. Проте російська гібридна загроза безпеці українського суспільства та некерованість багатьох процесів у державі протягом останніх років показала на слабкі місця національної безпеки України. І тут мова йде не лише про оборонний комплекс, а й про таке явище, як суспільна безпека. Дана ситуація, хоч і загострилася на початку

2014 року, проте належного рівня суспільної безпеки в Україні не забезпечувалося ще й задовго до цього, оскільки це є важко вимірюваним та, на жаль, не першочерговим для нашої держави. Як доказ цього є відсутність положень, які б забезпечували суспільну безпеку на законодавчому рівні, зокрема в Стратегії національної безпеки України, прийнятій у 2015 р. Весь контекст питань національної безпеки зводиться сьогодні, в умовах російської агресії, до воєнних та оборонних проблем. Найбільше потерпають від цього жителі східних регіонів країни, найменше – західних. Серед причин такої ситуації є вплив сусідніх країн та їх базові принципи існування, а також ступінь співробітництва прикордонних територій. Населення країни страждає не тільки від бойових дій у зонах конфлікту, але й від методів гібридної війни. Останні й передбачають використання громадськості у процесі досягнення поставлених агресором цілей. Відповідно, населення потребує захисту від таких гібридних викликів і загроз, що вимагає вироблення механізмів їх чіткої ідентифікації та протидії [2, с. 6]. І саме тому, громадянське суспільство і питання суспільної безпеки має бути в полі зору громадських активістів, політиків та науковців.

Формулювання мети статті (постановка завдання). Метою даної статті є аналіз теоретичного підґрунтя та практичного забезпечення суспільної безпеки в Україні в умовах військової агресії з боку Російської Федерації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор.

До проблематики безпеки в Україні зверталася значна кількість науковців, удосконалюючи існуючий понятійно-категоріальний апарат теоретичних основ (О. Бодрук, В. Горбулін, О. Дзьобань, М. Дмитренко, В. Ліпкан, Б. Парахонський, Г. Ситник [6], Л. Шипілова [9]) Проте питання окремих сфер національної безпеки вже менше розглянуті українськими науковцями. Так, соціальній безпеці, яку дехто вважає синонімом суспільної, почали належну увагу надавати лише останні роки. Зокрема, О. Ф. Новікова, О. Г. Сидорчук, О. В. Панькова та інші автори колективної монографії [7] у 2018 році опублікували комплексний аналіз стану та проблем соціальної безпеки України. Питання ж суспільної безпеки піднімає ще менша кількість фахівців. Так, О. Корнієвський провів аналіз зарубіжних і вітчизняних методологічних підходів до тлумачення концепту суспільної безпеки. Іншим корисним для даного дослідження є аналітичний документ під загальною редакцією В.Мартинюка [2], де аналізуються гібридні загрози Україні і суспільна безпека. Безпека громади розглядається у посібнику У. Шатської [8].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття.

З вище згаданого є зрозумілим, що питання забезпечення суспільної безпеки та розуміння її змісту є мало дослідженим в Україні, а отже потребує детальнішого вивчення. Необхідним є пошук нових способів мобілізації та ефективного використання наявного ресурсного потенціалу громадянського суспільства в умовах посилення небезпек і загроз, а також розуміння практичного забезпечення суспільної безпеки у державі.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів.

Термін «безпека суспільства» або «суспільна безпека» почав вживатися у науковій літературі на початку 90-их років ХХ ст. Залишаючи осторонь визначення поняття безпека, все ж варто констатувати, що найперше воно стосується безпеки окремої людини, а вже потім суспільства та держави. А оскільки за сьогоднішніх умов життя людини поза суспільством чи державою не можливо, то ці поняття тісно переплітаються. І таким чином поняття безпека – складне суспільне явище, яке має прояв у суспільному житті в різних якостях, зокрема, як суспільні потреби та інтереси, суспільні відносини, процес та як соціальна функція [4, с. 104]. Як стверджує Г. Ситник, аналіз феноменів «безпека», «небезпека», поняття «національні інтереси», існуючих підходів щодо визначення сутності поняття «нація», «націоналізм», «національна безпека» у контексті відображення ними мети та характеристики розвитку соціальних систем дозволяє стверджувати про три взаємозалежні рівні (складові) національної безпеки: безпека людини (громадянина), безпека суспільства та безпека держави. Безпека суспільства передбачає захищеність життєво важливих інтересів соціальних груп і суспільства в цілому, за якої забезпечуються їх всебічний прогресивний розвиток [6, с. 115]. Перспективним видається, на думку О. Корнієвського, «новий постмодерний підхід» експертів недержавних аналітичних структур до з'ясування сутності концепту суспільної безпеки (безпеки суспільства або соціальної безпеки), у фокус якого потрапляють такі фактори, як згуртованість (організованість) та ідентичність суспільства, що визначають його здатність відповідати на численні виклики сучасного світу [4, с. 105].

Між тим в українському законодавстві з питань національної безпеки термін «суспільна безпека» («безпека суспільства») не застосовують. Окремими науковцями та міжнародними нормами цей термін звужується до протидії злочинності (Декларація Організації Об'єднаних Націй про злочинність і суспільну безпеку). В такому ж контексті зустрічається і поняття «громадська безпека». Наприклад, у п. 7 ст. 138 та деяких законодавчих актах Конституції України [3]. Сучасне українське законодавство надає дещо розширене трактування терміну «громадська безпека – захищеність життєво важливих для суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини і громадянина від протиправних посягань, надзвичайних ситуацій, які створюють загрозу спричинення шкоди життю, здоров'ю та майну значної кількості осіб, тобто тут йде мова про безпеку, дотримання якої входить у компетенції правоохоронних органів» [5]. Саме в такому розуміння поняття «громадська безпека» вживається і в щорічному посланні Президента України. Так, за 2018 рік визначальними чинниками негативного впливу на стан громадської безпеки України були такі:

- наявні загрози у сфері державної безпеки, передусім, збройна агресія РФ;
- складна соціально-економічна ситуація в країні, проблеми із занятістю населення, погіршення рівня життя населення, незадоволення ходом реформ;
- триваюче протистояння різних політичних сил, політизація й радикалізація певних суспільних відносин;
- суттєве зниження правової свідомості та моральних критеріїв у суспільстві [1, с. 99].

Війна на сході України показала, що суспільство має бути не тільки споживачем безпеки, але й учасником її збереження, а державі слід зміцнювати власні спроможності протистояти новим викликам і загрозам. На сьогодні така спроможність державних органів України все ще потребує вдосконалення, що стає очевидним після аналізу факторів, які спричинили вторгнення РФ на українську територію, та нинішніх прогалин у державній безпеці [2, с. 6].

Не є винятком й суспільна безпека – одна з найважливіших умов існування та розвитку громадянського суспільства як сукупності відносин між людьми, що складаються у процесі їх спільної діяльності, не позбавлених проявів різноманітних і гострих суперечностей, які зачіпають більшість сфер суспільного життя [4, с. 107].

Останнім часом в Україні збільшується кількість ініціатив, спрямованих на створення безпечного середовища. Це хороший показник того, що в суспільстві з'являється розуміння спільної відповідальності за якість життя. Представники громадянського суспільства, поліції, місцевих органів влади об'єднуються, створюють команди та наполегливо працюють над розвитком проєктів, які покликані змінити безпекову ситуацію на конкретній території. [8, с. 9]. Громадянське суспільство має бути головною опорою існуючої влади, а взаємодія між ними – запорукою забезпечення принципів демократії, пріоритету прав і свобод людини і громадянина. Громадянське суспільство зацікавлене у забезпеченні високого рівня безпеки у країні. Саме тому багато дослідників розглядають безпеку суспільства й держави як одну з основних концептуальних моделей, на яких формуються певні уявлення про національну безпеку, як систему підтримки наявного стану соціальної системи (суспільства загалом). Утім, у реальному житті суспільства завжди є такий соціальний простір, у якому люди або групи людей взаємодіють між собою без контролю з боку держави. До того ж їхні інтереси й потреби можуть мати самостійне й незалежне від волі держави підґрунтя для своєї реалізації. «Громадянське суспільство залишається найміцнішим елементом української демократичної модуляції», – наголошується у звіті Freedom House, де акцентується увага на активному залученні українського громадянського суспільства до боротьби з корупцією та участі в незалежних правозахисних кампаніях. У звіті також ідеться про те, що саме громадянське суспільство відіграє найважливішу роль у просуванні реформ в Україні [10].

На думку експертів проєкту «Сприяння розбудові можливостей України гарантувати безпеку суспільства в умовах гібридних загроз» слабкі місця (небезпеки) і гібридні загрози безпеці України та суспільства на сучасному етапі є: загальнодержавного характеру, у військовій сфері, у правоохоронній сфері, в інформаційній сфері, у кібер-сфері, в економічній сфері, в енергетичній сфері, у сфері прав людини, національних меншин, корінних народів та міжконфесійних відносин, у сфері історичної політики [2]. Довготривала невирішеність суспільних проблем і різке їх загострення протягом останніх 3-х років є одним із основних чинників виникнення та розвитку низки загроз у різних сегментах національної безпеки. Йдеться, зокрема, про дестабілізацію суспільно-політичних процесів, загострення конфліктів на національному і релігійному ґрунті,

формування сепаратистських настроїв в окремих регіонах та групах населення, значне підвищення протестного потенціалу українського суспільства, зневіру у дієздатності влади тощо.

Значні перешкоди на шляху розвитку українського громадянського суспільства та залучення його потенціалу до забезпечення національної безпеки проявляються через:

- значне розчарування громадян у результатах Революції гідності, значний кредит недовіри до обраної народом влади, яка не досягла визначених Революцією гідності цілей, корупція;
- слабку участь громадських об'єднань у формуванні, прийнятті та контролі за реалізацією державної політики, ухваленні стратегічних та поточних управлінських рішень;
- низьку довіру, нерозвиненість та недовіру форм взаємодії громадських об'єднань з органами державної влади, силовими структурами, органами судочинства та прокуратури.
- низьку активність та ініціативність інститутів громадянського суспільства в організації і проведенні консультацій з органами державної влади;
- необґрунтованість та неналежну якість оформлення пропозицій інститутів громадянського суспільства щодо визначення позицій, потреб, інтересів у більшості управлінських рішень;
- використання органами державної влади інститутів громадянського суспільства для формального представництва лише на етапі проведення консультацій;
- відстоювання інститутами громадянського суспільства вузького кола питань, які обмежуються груповими інтересами (наприклад, отриманням грантових коштів), а не суспільно значущими проблемами: – низьку ресурсну (фінансову, організаційну, кадрову, інформаційну, науково-методичну, матеріально-технічну) забезпеченість інститутів громадянського суспільства; – низький рівень фахових знань, дефіцит освіти, навичок і знань сторін щодо здійснення взаємодії державної влади та інститутів громадянського суспільства тощо [7, с. 68].

Українська держава має бути проактивною у сферах захисту прав національних меншин, реалізації прав людини, консолідації суспільства, підтримки громадських організацій, реалізації програм підтримки громадян України, які проживають на тимчасово окупованих територіях. Для цього важливо впровадити в життя такі рекомендації:

- створення владою майданчиків комунікації з вітчизняними НУО;
- підтримка правозахисних організацій у їхній діяльності із захисту прав людини; поширення інформації про діяльність організацій, що працюють у сфері захисту прав людини;
- підтримка діяльності українських громадських організацій у країнах ЄС;
- реалізація стратегії у сфері захисту прав людини;
- підтримка політв'язнів на території окупованого Криму і Росії (забезпечення адвокатів, підтримка родин політичних в'язнів);
- підтримка соціально-гуманітарних заходів стосовно громадян на тимчасово окупованих територіях (освітня політика, медичне і соціальне забезпечення, робота з молоддю);
- розвиток українського мовлення на тимчасово окупованих територіях і «сірих зонах»;
- постійний моніторинг імплементації закону України про протидію дискримінації;
- широка комунікація з боку держави з представниками національних меншин з питань, які стосуються їхнього життя, зокрема, культури, мови, прав і представництва в органах влади;
- ухвалення законодавства у сфері захисту прав корінних народів України;
- поширення інформації про реальні проблеми та здобутки у сфері захисту прав національних меншин, прав людини, зокрема в країнах Східної Європи;
- відновлення посади Уповноваженого в сфері етнонаціональної політики [2, с.102-103].

Упродовж 2014–2019 рр. в Україні все ж відбувається посилення ролі громадянського суспільства в системі державного управління, яке виявилось у становленні та розвитку волонтерської діяльності, здійсненні контролю за діями органів влади через формування громадських рад, ухвалення та реалізації державних рішень при проведенні заходів із низки реформ та в боротьбі з корупцією. Показовим є те, що завдяки спільним зусиллям органів влади та організацій громадянського суспільства у 2017 році виконано всі 144 вимоги Європейського Союзу щодо надання Україні безвізового режиму. Це є позитивною ознакою міжнародного визнання України та її населення як дружніх сусідів, які не завдадуть шкоди та будуть сприяти розвитку ділових та культурних зв'язків [7, с. 57].

Висновки до даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Попри створені нормативно-правові засади для участі громадськості у прийнятті рішень, реальна зацікавленість, готовність до співпраці є низькою як на рівні органів державної влади, так і на рівні організації громадянського суспільства та підприємницького бізнес середовища. За такої

ситуації важливо не допустити конфронтації інтересів держави і громадянського суспільства, що, по суті, може свідчити про неефективність державного управління та механізмів координації дій з інститутами та організаціями громадянського суспільства в умовах різкого зниження рівня життя населення країни, погіршення суспільних настроїв та очікувань, розгортання корупції та безкарності представників політичної і ділової еліти. Важливо, щоб сучасний рівень активності громадянського суспільства в Україні унеможлилював монополізацію влади й ресурсів правлячою елітою, яка прийшла до влади в результаті виборів 2019 року Президента та Верховної Ради. Лише за умови зміни ставлення правлячої еліти до громадянського суспільства як до рівноправного суб'єкта управління через сприяння громадянській активності й упровадження якісної комунікації між владою та громадянами можна зберегти «вікно можливостей» для проведення в Україні справжніх реформ в інтересах українського народу. Це дозволить нинішньому «суспільству ризику» трансформуватися в суспільство гідності, а його суб'єктам – громадянам країни – отримати гідні та безпечні умови для свого життя й розвитку [7, с.58].

Держава у стані суспільної небезпеки втрачає лідерство у міжнародних порівняннях, змінює пріоритети серед сфер національної безпеки, віддає перевагу воєнним та оборонним питанням, а досягання соціальної безпеки відкладається на невизначену перспективу. Тому в інтересах держави налагодити діалог із громадськістю, сприяти розбудові громадянського суспільства і його ефективного функціонування задля забезпечення суспільної безпеки, що є базовим елементом національної безпеки. Якщо побудова відносин держави і суспільства відбуватиметься на партнерських засадах, то це може бути гарантією злагоди і стабільності в країні. У цьому контексті важливим є створення системи правових, інституційно-організаційних, морально-етичних, фінансових та інших можливостей. Формування таких передумов та систем можливостей сприятиме створенню стійких та ефективних форм співпраці та механізмів впливу громадськості на владу на всіх рівнях. Це у свою чергу забезпечить спільну відповідальність за стан справ в державі та регіонах.

Бібліографічний список:

1. Аналітична доповідь до щорічного послання президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2018 році» URL: <https://niss.gov.ua/publikacii/poslannya-prezidenta-ukraini/analitichna-dopovid-do-schorichnogo-poslannya-prezidenta> (дата звернення: 15.11.2019).
2. Гібридні загрози Україні і суспільна безпека. Досвід ЄС і Східного партнерства За загальною редакцією В.Мартинюка (керівника проекту) Київ: Центр глобалістики «Стратегія XXI», 2018.105 с.
3. Конституція України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 15.11.2019).
4. Корнієвський О. Концепт суспільної безпеки: Сучасний науково-експертний дискурс Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку, випуск 21, 2009. С.103-107. URL: http://vlp.com.ua/files/21_58.pdf (дата звернення: 15.11.2019).
5. Порядок проведення огляду громадської безпеки та цивільного захисту Міністерством внутрішніх справ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/507-2019-%D0%BF> (дата звернення: 15.11.2019).
6. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): Підручник К.: НАДУ, 2011. 730 с.
7. Стан та перспективи соціальної безпеки в Україні: експертні оцінки: монографія / О. Ф. Новікова, О. Г. Сидорчук, О. В. Панькова [та ін.] / Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ; НАН України, Інститут економіки промисловості . К. ; Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. 184 с.
8. Шадська У. Безпека громади: пошук спільних рішень. – К: Типографія «huss», 2018. 154 с.
9. Шипілова Л.М. Порівняльний аналіз ключових понять і категорій основ національної безпеки України: Автореф. дис... канд. політ. наук: 21.01.01 / Л.М. Шипілова ; Рада нац. безпеки і оборони України, Ін-т пробл. нац. безпеки. – К., 2007. – 20 с. – укр.
10. Freedom House підвищив «рейтинг демократії» в Україні. URL: http://www.bbc.com/ukrainian/politics/2016/08/160801_freedom_house_rating_sa. (дата звернення: 15.11.2019).
11. Kośmider Tomasz. National security social basis of the Republic of Poland. Role of non-governmental / Defense organizations security forum 2016 Volume of Scientific Papers I. Editori/Editors: doc. Mgr. Jaroslav Ušiak, PhD.Mgr. Dávid Kollár, PhD. Mgr. Michaela Melková p/115-125.

References:

1. Anality`chna dopovid` do shhorichnogo poslannya prezy`denta Ukrayiny` do Verxovnoyi Rady` Ukrayiny` «Pro vnutrishnye ta zovnishnye stanovy`shhe Ukrayiny` v 2018 roci» URL: <https://niss.gov.ua/publikacii/poslannya-prezidenta-ukraini/analitichna-dopovid-do-schorichnogo-poslannya-prezidenta> (data zvernennya: 15.11.2019).
2. Gibry dni zagrozy` Ukrayini i suspil`na bezpeka. Dosvid YeS i Sxidnogo partnerstva Za zagal`noyu redakciyeyu V.Marty`nyuka (kerivny`ka proektu) Ky`yiv: Centr globalisty`ky` «Strategiya XXI», 2018.105 s.

3. Konstytuciya Ukrainy URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (data zvernennya: 15.11.2019).
4. Korniyevs'kyj O. Koncept suspil'noyi bezpeky: Suchasnyj naukovo-ekspertnyj dy'skurs Ukrain's'ka nacional'na ideya: realiyi ta perspektyvy' rozvy'tku, vy'pusk 21, 2009. S.103-107. URL: http://vlp.com.ua/files/21_58.pdf (data zvernennya: 15.11.2019).
5. Poryadok provedennya oglyadu gromads'koyi bezpeky' ta cy'vil'nogo zaxy'stu Ministerstvom vnutrishnix sprav URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/507-2019-%D0%BF> (data zvernennya: 15.11.2019).
6. Sy'tny'k G.P. Derzhavne upravlinnya u sferi nacional'noyi bezpeky' (konceptual'ni ta organizacijno-pravovi zasady'): Pidruchny'k K.: NADU, 2011. 730 s.
7. Stan ta perspektyvy' social'noyi bezpeky' v Ukraini: ekspertni ocinky': monografiya / O. F. Novikova, O. G. Sy'dorchuk, O. V. Pan'kova [ta in.] / L'vivs'kyj regional'nyj instytut derzhavnogo upravlinnya NADU; NAN Ukrainy', Instytut ekonomiky' promy'slovosti . K. ; L'viv : LRIDU NADU, 2018. 184 s.
8. Shads'ka U. Bezpeka gromady': poshuk spil'ny'x rishen'. – K: Ty'pografiya «huss», 2018. 154 s.
9. Shy'pilova L.M. Porivnyal'nyj analiz klyuchovy'x ponyat' i kategorij osnov nacional'noyi bezpeky' Ukrainy': Avtoref. dy's... kand. polit. nauk: 21.01.01 / L.M. Shy'pilova ; Rada nacz. bezpeky' i oborony' Ukrainy', In-t probl. nacz. bezpeky'. – K., 2007. – 20 s. – ukp.
10. Freedom House pidvy'shhy'v «rejty'ng demokracji» v Ukraini. URL: http://www.bbc.com/ukrainian/politics/2016/08/160801_freedom_house_rating_sa. (data zvernennya: 15.11.2019).
11. Kośmider Tomasz. National security social basis of the Republic of Poland. Role of non-governmental / Defense organizations security forum 2016 Volume of Scientific Papers I. Editori/Editors: doc. Mgr. Jaroslav Ušiak, PhD. Mgr. Dávid Kollár, PhD. Mgr. Michaela Melková p/115-125

Melehanych H. I. Public security in Ukraine: theoretical and practical aspects

The growth of civic consciousness and activism of non-government organizations is an important element of the success of country's political and economic development, as well as it provides public security. This concept is not active in the Ukainian regulatory field, but is increasingly in demand in real life. This article is devoted to the study of this concept. It is because in today's conditions of challenges and dangers Ukraine is encountering in the face of Russian aggression, the cohesion of the society, which is the basis of public security, should become the linking part between human security and state security. For today the dangers in this area are caused by the lack of relevant provisions in Ukrainian legislation; confusion of some concepts (such as narrowing the understanding of «security of citizens» to «public security»); inconsistency and nonsystematic of individual public initiatives; frustrating people in their shared capabilities. However, it is civil society that shall be the mainstay of existing power and the interaction between them is the key of guaranteeing the principles of democracy, the priority of human and citizen rights and freedoms, which are the basis of the chosen path of development of the country. Civil society is interested in ensuring a high level of public security in the country whereas the social life of citizens – as a whole process of interaction of social actors in specific conditions depends on it directly. That is why «security of society» is one of the main components of national security. Some positive changes in recent years in Ukraine can be traced (partly thanks to international organizations and projects) that has been showed up in the formation and development of the volunteer movement to help the needy, the formation of public councils to oversee the actions of the authorities and to participate in the adoption and implementation of state decisions in carrying out a number of reforms and in the fight against corruption.

Key words: national security, public security, civil society, non-government organizations, challenges, threats, dangers.